

Think East Netherlands

I3 versterkt interregionale waardeketens in Oost-Nederland

Met dit position paper voor de nationale ministeries, geven de partners van Think East Netherlands inzicht in de ervaringen en aanbevelingen voor het Interregional Innovation Instrument (I3). Het I3-instrument is een nieuw Europees programma dat in 2021 is gelanceerd. Het is mede tot stand gekomen dankzij lobby-inspanningen van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en de provincies Gelderland en Overijssel, in samenwerking met het Vanguard Initiative.

Dit document kunt u gebruiken over de in te nemen standpunten omtrent I3 als onderdeel van de nieuwe Europese programmaperiode na 2027.

Het I3-instrument is bedoeld voor:

- Het bevorderen van Interregionale innovatie;
- Het stimuleren van investeringen;
- Het opbouwen van samenwerkende Europese waardeketens.

Dit programma is mkb-gericht, waardoor mkb-ers uit Oost-Nederland laagdrempelig hun innovaties verder kunnen uitrollen en ontwikkelen door deelname aan een I3-project.

Binnen de regio Oost-Nederland zijn inmiddels de eerste ervaringen opgedaan die de toegevoegde waarde van dit programma laten zien. De afgelopen periode hebben wij alle deelnemende ondernemers gesproken over hun ervaringen met dit instrument. Alle 30 Think East Netherlands partners zijn verzocht om een enquête in te vullen. Daarnaast hebben we input verkregen vanuit de Europese netwerken, waaronder het Vanguard Initiative en EURADA.

Ondernemers zetten door deelname aan een van de I3 projecten stappen met hun innovaties die bijdragen aan de energietransitie, circulaire economie, uitdagingen in de zorg of digitalisering. Om de impact te vergroten dient dit programma behouden en verder ontwikkeld te worden. Dit instrument sluit direct aan op de behoefte van het regionale ecosysteem om innovatie tot valorisatie te brengen door Interregionale samenwerking in heel Europa.

Graag gaan we met u in gesprek over onze aanbevelingen hoe we dit succesvolle instrument kunnen door ontwikkelen en versimpelen zodat we nog meer impact kunnen maken in regio's in Europa.

Momenteel lopen vier I3-projecten binnen Oost-Nederland:

Hy2Market

Hy2Market beoogt onder meer de bestaande samenwerking op het gebied van waterstof in de Europese regio's te versterken. Het project richt zich daarbij op groene waterstofproductie en waterstofinfrastructuur. Partners in Oost-Nederland: Firan (dochter van Alliander), HyET Hydrogen en Demcon.

- **Totale projectomvang: € 14,3M**
- **Partners: 38 (6 NL)**

RegioGreenTex

RegioGreenTex is een project dat de samenwerking bevordert op het gebied van onderzoek en ontwikkeling voor de textielindustrie tussen industrie, overheid, onderzoeksinstituten en het publiek. Partners in Oost-Nederland: Saxcell, Regionaal Textielsorteercentrum Twente en Oost NL.

- **Totaal projectomvang: € 12,6M**
- **Partners: 40 (4 NL)**

HealthChain

HealthChain is een vraaggestuurd programma gericht op digitale oplossingen voor de gezondheidszorg van morgen. Partners in (Oost-)Nederland: het Rijnstate Ziekenhuis, Philips Medical Systems en Oost NL.

- **Totaal projectomvang: € 9,6M**
- **Partners: 19 (3 NL)**

3DoP

3DoP is een project dat zich richt op het optimaliseren van productieprocessen bij 3D-printtechnologie. Partners in Oost-Nederland: Opiliones en OceanZ.

- **Totaal projectomvang: € 14,1M**
- **Partners: 33 (12 NL)**

Onze ervaringen: interregionale innovatie samenwerking met impact

In 2021 heeft de Europese Commissie het nieuwe Interregionale Innovatie Investeringsinstrument (I3) gelanceerd. Dit instrument, als onderdeel van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), helpt Interregionale innovatieprojecten in hun opschalingsfase. Het biedt middelen om deze projecten naar het investeringsstadium te brengen en helpt bij het overwinnen van barrières in regelgeving.

Impact in Oost-Nederland

Sinds 2023 zijn er vier I3-projecten in uitvoering waarbij (Oost-)Nederlandse bedrijven, tientallen Europese bedrijven en organisaties zijn betrokken. Samen werken ze aan innovatieprojecten op het gebied van waterstof, gezondheidszorg, 3D-printen en duurzaam textiel. Dertig procent financiert het bedrijfsleven zelf, naast Europese financiering.

“I3 staat bij ons voor samenwerking op Europees niveau met andere mkb’ers. Samen met een Duitse machinebouwer werken we aan het prototype van onze machine. Aan het eind van het project is er een machine van reproduceerbare kwaliteit. Essentieel voor onze groei en verdere investeringen. Ook dragen we bij aan het circulair maken van de branche op Europees niveau.”

Peter Sluiter, Opiliones

“Innovatie stopt niet bij de Nederlandse grens! Dit is het eerste Europese project waar we aan deelnemen en het zet ons echt op de kaart. Het I3-programma helpt ons om innovatie uit te voeren die essentieel is, maar die we anders niet hadden kunnen uitvoeren. I3 is de manier om stappen te maken in de circulaire textielketen. Resultaat is nu al uitbreiding van onze productiecapaciteit door samenwerking met mkb’ers in andere regio’s.”

Auke van der Slot, RTT

Belangrijkste aanbevelingen voor maximale impact door I3

Op basis van de ervaringen die zijn opgedaan met het I3-programma in Oost-Nederland, en met input van de betrokken partners, doen we de volgende aanbevelingen:

1. I3 behoud en continuïteit

Het I3-programma is relatief nieuw waardoor de bekendheid van de mogelijkheden hiervan nog niet breed bekend zijn. Om de impact van het programma en deelname hieraan te kunnen vergroten, is continuïteit van het programma essentieel. De partners pleitten daarom voor het behoud van het I3-programma. In de periode na 2027 pleiten we voor een groter en versterkt I3 programma op basis van de ‘lessons learned’ in de huidige programmaperiode.

2. Behoud van focus op innovatie investeringen

De doelstellingen lijken te verschuiven richting cohesiebeleid. Aanbeveling is om het oorspronkelijke doel van het instrument voor ogen te houden, namelijk de ondersteuning van innovatie-investeringsprojecten op basis van Interregionale waardeketens. Hier staan de bedrijven centraal. De verschillende Smart Specialization Strategies (S3) van de regio’s vormen de basis voor samenwerking van regio’s binnen een bepaald I3-project. Hiermee wordt reeds voldaan aan de doelstellingen van het cohesiebeleid.

3. Focus op valorisatie met behoud van TRL-niveau, 5-8

- Innovatief mkb ziet toegevoegde waarde om met I3 prototypes richting eindproduct te brengen. De mogelijkheid voor cascadefinanciering maakt het instrument extra toegankelijk voor regionaal mkb dat niet eerder gebruikt heeft gemaakt van Europese middelen.
- Een eigen bijdrage past binnen het perspectief van innovatie en ondernemerschap. Dit wordt ook geïmplementeerd binnen cascadeconstructies in Horizon Europe en Interreg A. We bevelen een subsidiepercentage aan van 70% voor de cascadefinanciering.

4. Relatie met Europese innovatieagenda, cohesiebeleid en bestaande Europese programma's met regionale impact

- Het I3-instrument vormt een essentiële aanvulling op het scala van Europese subsidies, en een aanvulling op bijvoorbeeld Horizon Europe en Interreg, waarbij het een behoefte opvult die tot op heden niet was ingevuld.
- Het is aanbevolen om het I3-programma verder te vereenvoudigen door afstemming met andere Europese programma's en de kaders daarvan. Dit heeft bijvoorbeeld betrekking op de cascadefinanciering als ook de projectbudgetten, waaronder de reiskosten. Hiervoor is het aangeraden om de Horizon Europe standaarden over te nemen.
- Waar Interreg een beperkt programmagebied betreft, behelst dit voor het I3-programma heel Europa. Ook is het mogelijke projectbudget binnen I3 velen malen groter dan bij Interreg het geval is. Ten opzichte van het Horizon-programma is het I3-programma meer innovatie-gericht en focust zich op de regio. Waar bij Horizon Europe nog een groot gedeelte van het totale budget is gealloceerd voor de onderzoeksfases, is het totale budget van het I3-programma gericht op het naar de markt brengen van innovaties.

5. Focus op deelname regionaal mkb

Het I3-programma richt zich op innovatie bij ondernemingen, met specifieke nadruk op het mkb. Het is van groot belang dat de middelen van dit instrument doelgericht worden ingezet om de beoogde doelgroep optimaal te bereiken. Deelname van regionaal mkb dient de focus te blijven.

6. Vergemakkelijking van deelname regionale organisaties, waaronder applied universities en fieldlabs

Mkb behoeft ondersteuning in hun deelname aan I3-projecten. Regionale organisaties, zoals ontwikkelingsmaatschappijen en fieldlabs, vervullen een ondersteunende rol hierin. Voor innovatie is het doen van praktijkgericht onderzoek, ten behoeve van het mkb, een rol die vervuld kan worden door (applied) universities. Het is wenselijk dat deze organisaties aan I3-projecten kunnen deelnemen volgens dezelfde voorwaarden die bij andere Europese programma's gelden.

7. Focus op Interregionale samenwerking door heel Europa op basis van innovatie waardeketens creëren tussen more-developed en less-developed regions

De toegevoegde waarde van het I3-programma is de pan-Europese benadering, waarbij deze Interregionale samenwerking ten goede moet komen aan de deelnemende bedrijven in deze waardeketens.

8. Impact in de regio, gebaseerd op de Regionale Innovatiestrategie (RIS3)

De RIS3 dient de basis te blijven van deelnemende regio's binnen een I3-project. Het I3 werkprogramma is gericht op het bevorderen van innovatie door slimme specialisatie en Interregionale samenwerking. Het instrument maakt duurzame verbindingen door regionale ecosystemen te koppelen in gedeelde slimme specialisatiegebieden die essentieel zijn om de marktintroductie van onderzoeksresultaten te versnellen en innovatie te stimuleren. Dit betekent behoud van betrokkenheid van de regionale autoriteiten.

9. Verdere vereenvoudiging van het I3-programma en uitvoering hiervan

Om de laagdrempeligheid voor het mkb te behouden, stellen we voor om de toegang tot het I3-instrument verder te vereenvoudigen, zowel in de ontwikkelfase als ook in de projectuitvoering. Duidelijke communicatie, eenvoudige aanmeldingsprocedures en ondersteuning bij het opstellen van projectvoorstellen zijn cruciaal om de betrokkenheid van het mkb te vergroten.

10. Vergroot de betrokkenheid van regionale partners en vergemakkelijk de deelname van deze partijen

- De meeste partners van Think East Netherlands nemen vooralsnog niet deel aan I3-projecten, terwijl de interesse onder deze partners voor deelname aan dit instrument zeer groot is. Eén van de aandachtspunten hierbij is het subsidiepercentage voor de not-for-profit organisaties.
- De uitvoering van een I3-project vraagt om projectmanagement door een gedegen coördinator, met zowel de ervaring als de capaciteiten om zo'n project goed uit te voeren. Hiervoor zijn er maar een beperkt aantal potentiële leadpartners per regio.

Conclusie: I3 is hét Europese mkb-programma voor valorisatie en impact op maatschappelijke uitdagingen

Stimuleren van innovatie in Europese regio's

Het I3-programma is een nuttig Europees instrument, specifiek voor mkb, om Interregionale innovatie investeringen op een relatief hoog TRL-niveau in de regio te ondersteunen. Het vormt een essentiële aanvulling op het scala van Europese financiering, en een aanvulling op programma's zoals Horizon Europe en Interreg. Om het volledige potentieel van het I3-programma voor de Nederlandse regio's te benutten, is het van belang om de bekendheid van het programma in heel Europa te vergroten.

In onze regio Oost-Nederland is I3 ondanks dat het relatief nieuw is, nu al een bewezen programma voor het uitvoeren van projecten die Interregionale waardeketens versterken en marktvalorisatie van innovaties mogelijk maakt. Het I3 programma draagt binnen de regio Oost-Nederland bij aan de projectontwikkeling binnen de Think East Netherlands Innovatie Agenda. Omdat het programma relatief nieuw is, is er aandacht nodig om dit programma en de impact hiervan bekend te maken bij het regionaal innovatief mkb.

Met deze conclusie en de gedane aanbevelingen streven we ernaar het Interregional Innovation Investment instrument verder te benutten, en de positieve impact ervan in de Europese regio's te vergroten. Hierbij roepen we de rijksoverheid op om zich in te zetten voor een vervolg van het I3-programma na 2027. We kijken uit naar succesvolle Interregionale innovatieprojecten die het innovatievermogen van Nederland versterken. Als partners van Think East Netherlands staan we klaar om verdere input te leveren op dit en andere Europese programma's, zoals Interreg en Horizon Europe.

Namens Think East Netherlands partners:

- Provincie Gelderland
- Provincie Overijssel
- Oost NL
- Saxion
- BOOST Robotics
- HAN
- Wageningen University & Research
- RCT Gelderland
- Regio Zwolle
- Regio Foodvalley
- Economic Board Arnhem-Nijmegen
- VNO-NCW Midden
- Regio Stedendriehoek
- Radboud Universiteit
- Hogeschool Windesheim
- Universiteit Twente
- Koninklijke Metaalunie
- Radboud UMC
- Novel-T
- Twente Board
- Van Hall Larenstein
- Groene Metropoolregio
- Kiemt
- Kennispoort Regio Zwolle
- Health Valley
- FruitDelta Rivierenland
- Foodvalley NL
- 8RHK ambassadeurs
- FME
- Economic Board Regio Zwolle
- Economic Board Noord-Veluwe
- Connectr-Energy innovation

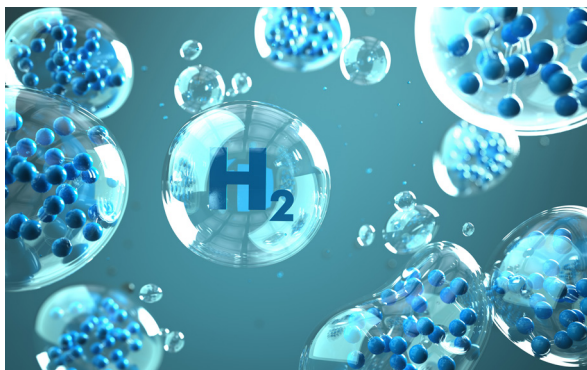
Think East Netherlands Make Innovation Work

Met ruim 30 partners is Think East Netherlands het platform in Oost-Nederland waar we met elkaar werken aan innovatieve oplossingen voor een gezonde en duurzame toekomst voor iedereen. Samen doen we dat vanuit een gemeenschappelijke innovatieagenda. Onze focus ligt op vijf thema's: Digital Industry & Technology, Smart Energy, Smart Food Production, Prevention & Medtech en Circular. We willen met name onze impact vergroten met kapitaal en kennis langs de lijnen van deze thema's. Zo dragen we bij aan het nationale en Europese innovatiebeleid. Daar zoeken wij partners bij in Nederland en Europa.

www.thinkeast.nl

I3-projecten in regio Oost-Nederland

Binnen Oost-Nederland lopen momenteel vier projecten. Deze projecten zijn mede tot stand gekomen door interregionale netwerken, zoals het Vanguard Initiative.

Hy2Market

De waterstofmarkt voor Europese regio's creëren

Het I3-project Hy2Market versterkt de bestaande samenwerking tussen Oost-Nederland en Noord-Nederland op het gebied van waterstof. Het project richt zich op groene waterstofproductie en infrastructuur, met als doel barrières aan te pakken in productie, transport en gebruik. Het project, met deelname vanuit Oost-Nederland van Firan, HyET Hydrogen en Demcon, omvat 10 landen en 38 deelnemers. Hy2Market bevordert een volwassen waterstofwaardeketen in Europa, met als uiteindelijk doel een groene waterstofeconomie die efficiënt en competitief is. Dit wordt bereikt door interregionale en internationale samenwerking om innovaties te stimuleren in de gehele waterstofketen.

hy2market.eu

RegioGreenTex

Circulariteit van textiel in Europese regio's versterken

RegioGreenTex is een I3-project – in het kader van de Europese Green Deal - dat de samenwerking bevordert op het terrein van onderzoek en ontwikkeling. Deze samenwerking betreft industrie, overheid, onderzoeksinstituten en het publiek voor het opzetten van een systematisch circulair economisch bedrijfsmodel voor de textielindustrie in de hele EU. De huidige valkuilen van een circulair-economisch bedrijfsmodel worden in kaart gebracht en verkleind. Vanuit Oost-Nederland zijn zowel Saxcell, als het Regionaal Textielsorteercentrum Twente en Oost NL betrokken bij RegioGreenTex.

regiogreentex.eu

I3-projecten in regio Oost-Nederland

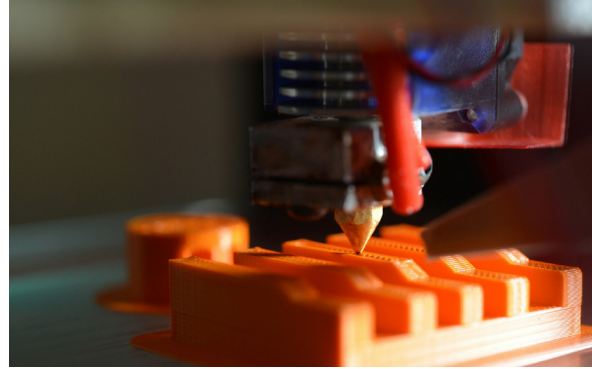

HealthChain

De digitale transformatie van de gezondheidszorg in alle regio's stimuleren

HealthChain is een vraaggestuurd I3-project gericht op digitale oplossingen voor de gezondheidszorg. Aan HealthChain doen vanuit Oost-Nederland het Rijnstate Ziekenhuis en Oost NL mee. Philips Medical Systems gaat een voucherregeling voor mkb uitvoeren in, onder andere, Oost-Nederland. Het project bevordert vraaggestuurde, technologische oplossingen door waardeketens te optimaliseren en stakeholders vanaf het begin te betrekken. Door innovaties toe te passen voor eindgebruikers en Europese IT-bedrijven te verbinden, streeft het naar gebruiksvriendelijke toegang tot zorg, met aandacht voor investeringen en procesoptimalisatie. Het project maximaliseert investeringen voor toekomstige commercialisering en richt zich op het creëren van een duurzame community in EU-regio's.

healthchain-i3.eu

3DoP

Productieprocessen bij 3D-printtechnologie optimaliseren

3DP is een I3-project dat zich richt op het optimaliseren van productieprocessen bij 3D-printtechnologie. Aan 3DP doen twee Oost-Nederlandse bedrijven mee: Opiliones en OceanZ. Het 3-jarige Europese project verbindt 33 technologische partijen en een brede Europese community. Het doel is om Advanced Manufacturing schaalbaar te maken voor grote volumes, met nadruk op productiviteit en post-productie-integratie. Verbeteringen zullen worden toegepast op metaalprinten, mallen met elektronica-integratie en de automatisering van AM-fabrieken. Investeringen in innovaties en nieuwe projectontwikkeling zullen een community van partners ondersteunen om Advanced Materials naar hoge volumeproductie te brengen.

